

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturva- lakiin co-vid-19-epidemian vuoksi

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt Työttömyyskassojen Yhteisjärjestöltä kirjallista lausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö kannattaa esitystä alla mainituin varauksin. Yhteisjärjestöllä on ollut mahdollisuus osallistua esityksen valmisteluun ja Yhteisjärjestön näkemykset on otettu esityksessä suurimmalta osin huomioon.

Ennakkomaksu

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö pitää tärkeänä, että esityksen ennakkomaksua koskevat muutokset toteutetaan. Erityisen tärkeää on, että aikaa, jona ennakkomaksu voisi olla maksettuna pidennettäisiin. Esityksessä tätä aikaa oltaisiin pidentämässä kahdesta kuukaudesta kuuteen kuukauteen.

Yhteisjärjestö katsoo, että muutokset pitäisi toteuttaa pysyvinä eikä vain määräaikaisina. Nyt kyseessä oleva kriisi ei todennäköisesti tule olemaan viimeinen ja jo nyt voidaan havaita, että koronakriisin aiheuttama ansioturvahakemusten kasvu kohdistuu eri työttömyyskassoihin erilaisella rytmillä ja voimakkuudella. Lisäksi on oletettavaa, että terveydellisen kriisin helpotettua taloudellinen kriisi tullee jatkumaan huomattavasti pidempään. Tässä tilanteessa olisi tärkeää, että työttömyyskassat voisivat hyödyntää ennakkomaksumahdollisuutta joustavasti oman hakemusmäärien ja käsittelyaikojensa vaatimusten mukaan. Lisäksi ennakkomaksun automatisointi vaatii muutosten tekemistä työttömyyskassojen maksatusjärjestelmiin ja tällaisten muutosten tekeminen vain muutamaksi kuukaudeksi ei ole perusteltua.

Sovittelua koskevat muutokset

Yrittäjätulon sovittelua koskevat muutokset helpottaisivat toimeenpanoa, joten Yhteisjärjestö katsoo, että muutokset tulisi toteuttaa väliaikaisina.

Erityisestä sovittelujaksosta ja tulon laskennallisesta muunnosta luopumisen osalta tilanne on monimutkaisempi. Molemmat muutokset vastaavat työttömyyskassojen toiveita siitä, miten sovittelua koskevia säännöksiä tulisi kehittää. Kysymys onkin siitä, onko tämä oikea ajankohta muuttaa säännöksiä väliaikaisesti.

Soviteltua työttömyysetuutta koskevat säännökset kaipaavat kieltämättä kehittämistä, mutta muutosten toteuttaminen olisi parempi tehdä rauhallisen ja perusteellisen valmistelun jälkeen ja niin, että toimeenpano-organisaatioilla olisi aikaa valmistautua muutoksiin rauhassa. Lisäksi sovittelua koskevia säännöksiä tulisi tarkastella kokonaisuutena, jotta

vältyttäisiin muutosten ennakoimattomilta vaikutuksilta. Muutokset pitäisi toteuttaa myös pysyvinä, jotta vältyttäisiin muutostilanteisiin liittyviltä oikeudenmenetyksiltä.

Esitettyjen muutosten toteuttaminen kiireessä ja väliaikaisina aiheuttavat riskejä. Esitetyt muutokset sovitteluun vaativat uuden opettelemista työttömyyskassoissa. Koronakriisin aiheuttama ansioturvahakemusten määrän nousu on ollut nopea useissa työttömyyskassoissa. Tässä tilanteessa olisi tärkeää, että nämä työttömyyskassat voisivat keskittää voimavaransa hakemusten käsittelyyn sen sijaan, että käsittelijöitä koulutettaisiin ja haettaisiin linjauksi muuttuneisiin asioihin.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry

Niina Jussila
toiminnanjohtaja
050 911 8511
niina.jussila@tyj.fi